

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20—Ἀτ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἰκαστ. ἔτους, καὶ εἰς ἑτήσιαι —Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30.—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

13 Ἰουνίου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΝ

Συνήθεια καὶ τίλος· ἰδί σελ 353.

Ε'

Περὶ συρίκτρας, ἢ περὶ ἐξόδων ἀνωφελῶν.

Κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι πολὺ δυνατὸν νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πολὺ περισσότερον ὄφελος, καὶ νὰ ὑποφέρωμεν πολὺ ὀλιγώτερα κακὰ, ἂν μόνον θελήσωμεν καὶ ἀποφασίσωμεν νὰ μὴν ἐξοδεύωμεν τόσα εἰς τὰς συρίκτρας. Διότι μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐρισκομένων δυστυχῶν ἔμειναν τοιοῦτοι, ὡς μὴ λαβόντες τὴν τοιαύτην προφύλαξιν.

Θὰ μ' ἐρωτήσετε τί ἐννοῶ τοῦτο λέγων. Ἐπειδὴ ἀγαπάτε τὰς ἱστορίας, θὰ σὰς εἰπῶ μίαν, τῆς ὁποίας ἦρωσ εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος.

Ἦμην, φίλοι μου, πέντε ἢ ἕξ ἐτῶν ἡλικίας, ὅτε, τυχούσης ἑορτῆς μεγάλης, ἔλαβα παρὰ τῶν ἐδικῶν μου πολλὰ χρήματα, καὶ οὕτως εἶχα γεμάτον τὸ βαλάντιόν μου. Ἐπῆγα λοιπὸν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἐστάθην ἔμπροσθεν ἐργαστηρίου, ὅπου ἐπωλοῦντο διάφορα παιγνίδια. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχα πρότερον ἀπαντήσῃ καθ' ὁδὸν παιδίον τῆς ἡλικίας μου κρατοῦν συρίκτραν, τῆς ὁποίας ὁ ἦχος πολὺ μου ἤρσεν, ἐστράφην πρὸς τὸ παιδίον αὐτὸ, καὶ, λαβὼν τὴν συρίκτραν, ἔδωκα εἰς αὐτὸ ὅλα τὰ χρήματα τοῦ βαλάντιου μου. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐσύριζα ἐπάνω καὶ κάτω με ὅλην μου τὴν δύναμιν, εὐχαριστούμενος διὰ τὴν ἀγοράν μου, καὶ κατακουράζων τὰ αὐτὰ ὅλην μου τῆς οἰκογενείας. Οἱ ἀδελφοί μου, αἱ ἀδελφαί μου, αἱ ἐξαδέλφαι μου, ὅταν ἔμαθαν πόσα χρήματα ἔδωκα διὰ τὸ εὐτελὲς ἐκεῖνο παιγνίδιον, μοὶ εἶπαν ὅτι τὸ ἐπλήρωσα δεκαπλασίως τῆς ἀξίας του. Τότε με ἔκαμαν νὰ συλλογισθῶ πόσα καλὰ πράγματα ἠδυνάμην ν' ἀποκτήσω με τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων μου, ἂν εἶχα τὴν φρόνησιν νὰ μὴ κάμω τὴν σπατάλην ἐκείνην. Με ἀπέδειξαν δὲ τόσον γελοῖον διὰ τὴν μωρίαν μου, ὥστε ἔκλαια γοερῶς ἀπὸ τὸ πείσμά μου, καὶ οὕτως ἡ σκέψις μοὶ ἐπροξένησε περισσότερὰν θλίψιν, παρ' ὅσην εὐχάριστησιν ἢ συρίκτρα.

Τὸ περιστατικὸν ὅμως αὐτὸ καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις δὲν ὑπῆρξαν ὅλως ἀνωφελῆ εἰς ἐμέ. Ὅσάκις εἰς τὸ ἐξῆς μοὶ ἤρχετο ὄρεξις ν' ἀγοράσω πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μοὶ ἦτον ἀναγκαῖον, ἔλεγα κατ' ἑμαυτὸν Ἄς μὴ δώσωμεν παραπολὸν διὰ τὴν συρίκτραν, καὶ οὕτως ἐφύλαττα τὰ χρήματά μου.

Ὅταν, ἡλικιωθεὶς, ἐμβῆκα εἰς τὸν κόσμον καὶ παρετήρουν τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, εἶδα ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι δίδοντες παραπολὸν διὰ μίαν συρίκτραν.

Ὅταν ἐβλεπά τινα φιλοδοξοῦντα διὰ τὴν εὐνοίαν τῆς αὐλῆς, κατεξοδεύοντα τὸν καιρὸν τοῦ εἰς παρουσιάσεις καὶ ἀκροάσεις, τὴν ἡσυχίαν του, τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν ἀρετὴν του, καὶ ἴσως τοὺς ἀληθεῖς φίλους του, διὰ ν' ἀπολαύσῃ μικρὸν τι παράσημον, ἢ ἄλλο τι διακριτικὸν σημεῖον, ἔλεγα κατ' ἑμαυτὸν Ἴδοὺ ἄνθρωπος ὅστις δίδει παραπολὸν διὰ τὴν συρίκτραν.

Ὅταν ἐβλεπα ἄλλον δημοκοποῦντα, διότι ἤθελε νὰ ἐκλεχθῆ βουλευτῆς ἢ δημοτικὸς σύμβουλος, ἀμελοῦντα διὰ τοῦτο, καὶ ἐπομένως καταστρέφοντα τὰς ὑποθέσεις του, ἔλεγα ἐπίσης Παραπολὸν δίδει ὁ φίλος οὗτος διὰ τὴν συρίκτραν.

Ὅταν ἐβλεπα φιλάργυρον ὅστις, διὰ νὰ ἔχη τὴν εὐχαρίστησιν νὰ κρατῆ κομμοδεμένα κίτρινα τινα κομμάτια μετάλλου, ἐστερεῖτο ὅλων τῶν ἀναπαύσεων τῆς γερωντικῆς του ἡλικίας, ἐστερεῖτο τῆς εὐχαριστήσεως νὰ κάμνη καλὸν εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἐστερεῖτο τῆς ὑπολήψεως τῶν συμπολιτῶν του καὶ τῶν θεληγῆτρων ὅλων τῆς φιλίας, ἔλεγα ἐπίσης Ὡ τὸν δυστυχῆ! νὰ δίδῃ τόσα διὰ τὴν συρίκτραν!

Ὅταν ἐβλεπα ἄνθρωπον ἄσωτον, θυσιάζοντα πᾶσαν ἐπαινετὴν τελειοποίησιν τοῦ πνεύματός του, καὶ πᾶσαν τῆς καταστάσεώς του βελτιώσιν εἰς τὰς σωματικὰς τρωφὰς καὶ ἡδυπαθείας, καὶ ἀραινίζοντα οἰκτρῶς διὰ τοῦτο τὴν ὑγίαν του Ἄνθρωπε ἀπατημένε, ἔλεγα, ἀρτὶ ἡδονῶν ἀγοράσεις πόρους. Πολὺν παραπολὸν δίδεις διὰ τὴν συρίκτραν!

Ὅταν ἐβλεπα ἄλλον ἔχοντα ὠραῖα φορέματα, ὠραῖας οἰκίας, ὠραῖα ἐπιπλα, ὠραῖας ἀμάξας, ὅλα ἀνώτερα τῆς περιουσίας του, καὶ τὰ ὁποῖα διὰ νὰ προμηθευθῆ ἐχρειάσθη νὰ ὑποπέσῃ εἰς χρέος, καὶ νὰ κινδυνεύῃ νὰ τελειώσῃ τὰς ἡμέρας

κεκινημένον πλήρωμα· συνέστηκε νὰ μὴ ἀποβάλωσι τὸ θάρρος αὐτῶν, εἰπὼν ὅτι 250 μόνον μίλια ἀπέειχον ἀπὸ τῆς στερεᾶς καὶ ὅτι ἅμα πατήσαντες αὐτὴν, ἢ εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδος ἔσται βεβαία.

«Τρομερὰ ὑπῆρξε τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ ὀδοιπορία· πολλάκις ἠναγκαζόμεθα νὰ συντρίβωμεν τοὺς ὄγκους τῶν πάγων ὅπως διέλθωμεν· πολλάκις δὲ καὶ ἐξεφορτώνωμεν τὰς λέμβους καὶ τὰ ἔλκυθρα ὅπως μεταφέρωμεν ἡμεῖς τὰ φορτία. Ἐβυθίζομεθα εἰς τὴν χιόνα μέχρι γόνατος, καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐβαδίζομεν φοβούμενοι μὴ ἐμπέσωμεν εἰς σχισμὴν ἢ εἰς χαράδραν ἀνοικτὴν μεταξὺ δύο ὄγκων πάγων. Τὴν πρώτην ἡμέραν μόλις ἐπροχώρησαμεν ἐν μίλιον· εἴχομεν ἀποφασίσει νὰ βαδίζωμεν ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ μόνον ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ νὰ διακόπτωμεν τὸν δρόμον. Τὴν δ' ἐπιούσαν, ἐπειδὴ δὲν ἤμεθα μακρὰν τοῦ Τέρετωφ, ὁ Πάγερ καὶ εἰς ναύτης, σύροντες ἔλκυθρον, ἐπέστρεψαν εἰς αὐτὸν ἵνα ἀναπληρώσωσι τὰς ἀναλωθείσας τροφάς· ἐπέστρεψαν δὲ μετὰ μεσημβριᾶν φέροντες τροφάς καὶ ποτάδι· ὃ ὑπερεχάρημεν. Τὴν 23 Μαΐου, ἂν καὶ διετρέξαμεν περὶ τὰ 3/4 τοῦ μιλίου, ἐπανῆλθε καὶ δεύτερον ὁ Πάγερ εἰς τὸ πλοῖον καὶ παρέλαβε νέα ἐφόδια.

» Ἀφ' ἧς ἀνεχωρήσαμεν, ὁ καιρὸς ἦτον εὖνους, ὁ οὐρανὸς καθαρὸς καὶ γαλήνιος καὶ ἡ νύξ ἐφωτίζετο ὑπὸ λαμπρῶν ἀστέρων· ἐγὼ δὲ ποτὲ δὲν εἶδον κατὰ τὰς πρὸς τὸν πόλον χώρας ὅσας ἐπεσκέφθην τόσῳ λαμπροῦς ἀστέρας. Οἱ κύνες ἐφέροντο θαυμασίως, ἔλκοντες εὐκόλως φορτία 42 καὶ 15 κανταρίων. Μία ἄρκτος ἐφάνη πρὸς τὸ ἑσπέρας τρέχουσα ὀρμητικὴ καὶ ἀναβροφουσα δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἀέρα. Ἐνῶ παρατηροῦμεν τὰ κινήματα αὐτῆς ἐφαίνετο ὅτι δὲν μᾶς ἐπερίμενε καὶ διὰ τοῦτο ἐφάνη ἀποροῦσα. Ὀλίγαι σφαῖραι ἤρκεσαν νὰ τὴν καταβάλωσι, αἱ δὲ σάρκες αὐτῆς, ὧν μέρος ἐπεδαψιλεύσαμεν καὶ εἰς τοὺς κύνας, ἐποίκιλαν τὸ γεῦμα ἡμῶν.»

Τὴν 25 Μαΐου οἱ ὀδοιπόροι παρετήρησαν πρὸς μεσημβριᾶν νῆσον ἄγνωστον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο μακρὰν διευθύνθησαν ἐκεῖ. Ὁ δρόμος ὅμως ἦτο δυσκολώτατος, καὶ ἔνεκα τῆς παχείας χιόνος ἐχώνοντο εἰς αὐτὴν μέχρι μηροῦ. Τὴν δὲ 30 Μαΐου φθάσαντες εὗρον ξύλα παμπάλκια, καταφαγωμένα ἐξωτερικῶς, ἐσωτερικῶς δὲ ἀρκούντως διατετηρημένα καὶ διὰ τοῦτο εὐφλεκτα. Ἀνεκούρισε δὲ αὐτοὺς κατὰ πολλὰ τὸ πῦρ, ἐξασθενήσαντας ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ κόπου. Ἀντὶ ὕδατος ἐθεράπευον διὰ χιόνος τὴν δίψαν, ἥτις καθίστατο φλογερὰ ἔνεκα τῆς περὶ τὰ ποτὰ φειδοῦς, τῶν τεταριγευμένων κρέατων καὶ τῶν ἀλευρωδῶν φαγητῶν· ἐπειδὴ δὲ ἐφοβοῦντο τὴν ὀφθαλμίαν τὴν προξενουμένην ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς χιόνος ἀντανεκλάσεως τοῦ ἡλίου, ἐφόρεσαν χρωματιστὰ ὀμματουάκια, τῶν ὁποίων εἶχον ἰκανὰ ζεύγη· τὸ ὑγιεινὸν τοῦτο μέτρον μετεχει-

ρίζοντο πρὸ πολλῶν αἰῶνων οἱ Ἑσκιμῶσι, οἵτινες στερούμενοι ὕλων φοροῦσι ξύλινα δίοπτρα ἔχοντα λεπτοτάτας σχισμὰς δι' ὧν βλέπουσι τὸ φῶς, ὀνομάζοντες ταῦτα ὀφθαλμοὺς χιόνος. Ἦναγκάσθησαν δὲ νὰ ἐπανέλθωσι τρίτην φορὰν εἰς τὸν Τέρετωφ· τὴν 4 Ἰουνίου ἔνδεκα αὐτῶν ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τῆς νῆσου εἰς ἡν εὕρισκοντο ἔτι, καὶ μετέβησαν εἰς ἀναζήτησιν τῆς λέμβου τὴν ὁποίαν εἶχον ἀφῆσει ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐπέστρεψαν τὴν πρώτην τῆς 6 Ἰουνίου καὶ γευθέντες ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀνέλαβον ἀπὸ τοὺς κόπους. Ὁ δρόμος ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δυσκολώτερος, ἦτο δὲ τοσοῦτον κατὰμεστος πάγων, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἀδύνατος ἦτο σχεδὸν πλεόν ἡ χρῆσις τῶν ἐλκῶν. Καὶ πρὶν εἰσελθῶσιν εἰς τὸν στενὸν πορθμὸν τὸν πλήρη σωρῶν πάγων, ἠθέλησαν νὰ βεβαιωθῶσιν ἂν αἱ λέμβοι θὰ ἐβάσταζον εὐκόλως τὰ ἐπὶ τῶν ἐλκῶν δώδεκα ἢ δεκαπέντε καντάρια. Ἐβρίψαν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν μίαν αὐτῶν, ἀλλὰ μόλις ἤρχισε νὰ πλέῃ καὶ συνετρίβη σχεδὸν ἀπὸ τοὺς πάγους· διὸ ἔσπευσαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψωσι, χαίροντες μάλιστα ὅτι ἔσωσαν τὸ ἔλκυθρον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Τέλος πάντων ἔφθασεν ἡ πολυπόθητος ἡμέρα καθ' ἣν ἐπέβησαν εἰς τὰς λέμβους χωρὶς νὰ φοβῶνται τοὺς ἐκεῖ ἀσθενεστάτους πάγους.

Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἔβλεπον ἀπέιρους διώρυγας τῶν ὁποίων ἡ διάβασις ἦτο ἐλευθέρα, προσιωνίζουσα κλίμα γλυκύτερον. Τὴν 24 Ἰουνίου παρέδωκαν εἰς τὰς φλόγας τὰ ἔλκυθρα καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς μεσημβριᾶν τὴν ἡμέραν σκοπεύοντες ν' ἀναπαυθῶσι τὴν νύκτα.

Ἀλλὰ πολλὰ δυσκολία ὑπελείποντο, καὶ πολλάκις ἐνώπιον τῶν σωρῶν τῶν πάγων οἵτινες ἐφραττον τὴν διάβασις, οἱ ὀδοιπόροι ἠναγκάσθησαν νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὶ τὰς λέμβους, ὅπως ὑπερβῶσι τὰ ἐμπόδια· φονεύσαντες δὲ σκυλόψαρα ἐξήγαγον ἔλαιον ὅπως θερμανθῶσι καὶ κρέας ὅπως φάγωσι. Τὸ εἶδος τοῦ κρέατος τούτου εἶναι καλὸν μὲν, ἀποτρόπαιον ὅμως τὴν γεῦσιν καὶ μόνον ἡ ἀνάγκη βιάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ τὸ φάγῃ. Μὴ ἔχοντες δὲ πλέον οἶνόπνευμα ἵνα ἀναλύσωσι τὴν χιόνα, στερούμενοι δὲ καὶ πάσης καυστικῆς ὕλης, ὑπέφερον πολὺ ἀπὸ τὴν δίψαν· καὶ ἦσαν μὲν ὑγιεῖς, ἀλλὰ ἀδύνατοι.

«Τὴν 29 Ἰουνίου, τὸ γεῦμα ἡμῶν ἐσύγκειτο ἐξ ἡμισείας λίθρας ἄρτου, ἐνὸς ποτηρίου τσοκολάτας καὶ κρέατος σκυλοψάρου.

» Τέλος πάντων περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου οἱ ἄνεμοι ἐστράφησαν πρὸς τὸν βορρᾶν καὶ μεταξὺ τῶν πάγων ἐσχηματίσθησαν χάνδακες καὶ τέλματα· εἰ δὲ αἱ ἀλλεπάλληλοι βροχαὶ ἐμαλάκυνον τοὺς πάγους, κατορθώσαμεν ἐν τῷ διαστήματι εἰκοσὶν ἡμερῶν νὰ διατρέξωμεν ἐξήκοντα μίλια ποτὲ μὲν μεταχειριζόμενοι πελέκει, ποτὲ δὲ κωπηλατοῦντες, καὶ ἄλλοτε ἀνυψοῦντες τὰ ἱστία.